

79 . Gherghița | Județ: Prahova | Punct: Velcovici | Anul: 2003

Anul: 2003

Cod RAN: 133438.01

Perioade: Evul Mediu

Epoci: Evul Mediu

Categorii sit: Religios, ritual și funerar

Autori: Nina Grigore, Călin Hoinărescu, Ștefan Olteanu

Instituții: Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Prahova, Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Prahova, Universitatea Creștină "Dimitrie Cantemir", București

Rezumat

Situl arheologic se află situat în zona de câmpie, în lunca râului Prahova la cca. 22 km de Ploiești. În punctul „Velcovici” situat în zona agricolă, în apropierea caselor la cca. 200 m, cercetările arheologice s-au desfășurat în zona sudică a vechiului oraș medieval Gherghița, situată la cca. 500 m SV față de biserica domnească construită de Matei Basarab, domnul Țării Românești. Au fost deschise trei secțiuni. Clădirea cercetată este un monument de cult necunoscut, biserică sau mănăstire, al orașului Gherghița, care nu apare deocamdată în niciun document scris.

Raport

Situl arheologic se află situat în zona de câmpie, în lunca râului Prahova, la cca. 12 km de DN 1 (București-Ploiești) și la 22 km de Ploiești.

Săpăturile arheologice sistematice au început în anul 1999, punctul "La târg" aproximativ în zona unde se afla așezarea medievală urbană "Gherghița" atestată documentar în anul 1431.

În campania din 2003 cercetările arheologice s-au efectuat pe proprietatea "Velcovici", în zona agricolă, la marginea locuibilă a comunei Gherghița, unde existau la suprafață numeroase fragmente de cărămidă.

În punctul "Velcovici" situat în zona agricolă, în apropierea caselor la cca. 200 m, cercetările arheologice s-au desfășurat în perioada iulie-august 2003, în zona sudică a vechiului oraș medieval Gherghița, situată la cca. 500 m SV față de biserica domnească construită de Matei Basarab, domnul Țării Românești.

Suprafața pe care s-au desfășurat lucrările a fost cercetată prin deschiderea a trei secțiuni, două dintre ele S 5-S 6 având o lungime de 30 m și o lățime de 2 m; a treia S 7 lungimea 8 m și lățimea 2 m.

Prima secțiune S 5, orientată E - V a interceptat fundația unei abside (cea de N) de biserică, semicirculară, cu o adâncime de 1 m și o grosime de 1,05-1,10 m. Fundația a fost construită din fragmente de cărămidă și piatră legate cu mortar, aruncate cam neglijent, creând goluri de diferite dimensiuni, fapt pentru care se poate vorbi de o fundație slabă sub aspect constructiv.

Deschiderea absidei prezintă la nivelul fundației dimensiuni de 2 m în interior și 4 m în exterior. Aceleași caracteristici prezintă și absida centrală (estică) descoperită în S 7, secțiune trasată perpendicular pe S 5. Absida centrală prezintă o deschidere de 6 m la exterior și 2,5 m la interior.

Potrivit observațiilor stratigrafice, materialelor ceramice descoperite în nivelul de la care s-a săpat fundația monumentului de cult prefigurată, fundația amintită a fost realizată la finele sec. al XV-lea și la începutul secolului următor. Menționăm că din elevație nu s-a păstrat nimic deoarece, probabil la mijlocul sec. al XVI-lea, monumentul a suferit un puternic incendiu, marcat de un nivel de arsură lemnoasă gros de câțiva cm, observat pe toată întinderea suprafeței construite a fundației.

Se pare că în a doua jumătate a secolului al XVI-lea, potrivit observațiilor stratigrafice, monumentul a fost refăcut pe vechea fundație, dar cu unele modificări și anume: la nivelul solului, peste vechea fundație, a fost amenajată o placă de mortar care depășea în exterior grosimea fundației, în consolă, cu 0,30 m. Pe această structură s-a construit din cărămidă legată cu mortar, suprastructura monumentului reflectată de numeroasele cărămizi întregi și fragmentare legate cu mortar. Din interiorul bisericii, pe suprafața mică cercetată din S 7, au fost scoase la iveală numeroase plăci pavimentare din lut foarte bine arse, de forme rectangulare (pătrate în special), provenind de la pardoseala interioară a monumentului, amenajată pe un strat de pământ galben, de cca. 0,05-0,10 m grosime.

Menționăm că în zona absidei centrale, în interior, pardoseala era realizată dintr-o pântă din mortar. Descoperirea în această zonă a unui zid din cărămidă legată cu mortar, zid în lungime de 0,90 m (cu o grosime ce n-a putut fi deocamdată precizată) ar conduce la părerea că ne putem afla în fața unui segment din construcția mesei altarului. Clarificări în această privință se vor face în campania anului în curs când se va cerceta interiorul monumentului.

Monumentul a fost demolat în sec. al XVIII-lea, materialul din suprastructură fiind, în parte, folosit de autorii demolării, în parte fiind răspândit pe toată suprafața cercetată a monumentului.

Secțiunea a șasea trasată paralel cu S 5, orientată, de asemenea E - V, a scos la iveală morminte medievale provenind din necropola bisericii. Asemenea morminte au fost descoperite în special pe latura sudică, fiind vorba de înmormântări succesive, după cum probează suprapuneri ale acestora. Ultimele înmormântări, aparținând fazei finale a necropolei, datează din sec. Al XVIII-lea, perforând fundația absidei sudice a monumentului, după ce acesta fusese dezafectat.

În final, considerăm că este vorba de un monument de cult necunoscut, biserică sau mănăstire, al orașului Gherghița, despre care nu există până în prezent nici un document scris care s-o menționeze.

Fără îndoială că cercetările din campania anului 2004 vor aduce noi informații în această privință prin cercetarea interiorului bisericii de unde se așteaptă, în mod normal, elemente noi privitoare la viața monumentului descoperit.

Informații suplimentare online

[Raportul 2232 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
